

BINNENLANDSE VEILIGHEIDSDIENST

MAANDOVERZICHT

No.4-1957

B I N N E N L A N D S E V E I L I G H E I D S D I E N S T

V E R T R O U W E L I J K

Maandoverzicht no. 4 - april 1957.

(Tijdvak 1-4-'57 t/m 30-4-'57).

I N H O U D

I. Communisme Internationaal.

blz. 1 - 9

Décentralisatie van de Sowjet-industrie en de bouwnijverheid; publicatie van desbetreffende "Chroestsjow-thesen", op 30 maart 1957.....	1 - 3
Afschaffing gedwongen staatsleningen in de Sowjet-Unie aangekondigd	3 - 4
Bilaterale besprekingen tussen communistische partijen ..	4
Beschuldigingen van BOELGANIN en KADAR aan het adres van Zuid-Slavië.	4
Rede van maarschalk TITO te Brioni voor de Socialistische Alliantie" d.d. 18-4-1957.	5
De affaires HARICH en LUKACS	5 - 6
Joegoslavië in de verdedigende aanval; artikel van Vlacko BEGOWITSJ in de "Borba" van 5-4-1957	6 - 9

II. De CPN en haar hulporganisaties.

9 - 37

Partij-agitatie tegen Speidel over haar hoogtepunt heen. .	9
Sowjet-Russische "atoom"-waarschuwing aan Nederland op 4-4-1957 via Radio-Moskou; "Waarheid"-commentaar van Marcus BAKKER.	9 - 10
Voortdurende agitatie der communisten tegen "bestedings- beperking"	10
Toenemend stemming maken contra de nieuwe huurverhoging. .	10
De "Pegasus"-brochure van De GROOT's artikelen, een weggelaten passage	11
De CPN-districtsconferenties na het 18e partijcongres van oktober 1956 gehouden van februari tot eind april '57 ...	12 - 13
De Hongaarse kwestie voor de CPN een thans volledig afgedane zaak.	13
Sowjet-roman in opspraak; communistische tegenkantingen tegen uitgave van een Nederlandse vertaling.	14 - 16

Vastere propagandalijn van de mantelorganisaties	17
Drie bijeenkomsten in Oost-Berlijn van resp. internationale vredes-, vrouwen- en oud-verzetslieden-beweging; mogelijke achtergrond.	17
Zitting Bureau Wereldvrede Raad, het "Appel van Berlijn" .	18 - 19
Plannen van de Nederlandse Vrede Raad.	19 - 20
ANUV zal agitatie tegen SPEIDEL voort zetten; ANUV-pamfletten aan militairen uitgereikt.	21
Communistische vrouwenbeweging internationaal en nationaal; praktijk-moeilijkheden bij het zoeken naar de "brede basis"	24
Huidige positie van de EVC; geen herstel van de teruggang in ledental na "Hongarije"	25
De verhouding tussen de CPN en de EVC.	26
Congressen van drie EVC-bedrijfsbonden	27 - 30

III. Overige groeperingen. 32 - 35

Opleving van de RCP, nieuw trotskistisch blad in Nederland	32
Terechthouding van de communistische vredesbeweging door het periodiek "De Derde Weg"	32 - 34

IV. Indonesiërs, Surinamers, Chinezen, West-Indiërs etc. 35 - 36

PI-sympathieën voor communistische standpunten	35
--	----

Agenda.

Overzicht der stakingen in april 1957.

*
* *
* *

HOOFDSTUK I - COMMUNISME INTERNATIONAAL.

Economisch bestel USSR.

In het begin van de twintiger jaren stonden aan de leiders van de Unie van Socialistische Sowjet-Republieken slechts gebrekkige afweermiddelen ter beschikking tegen een toenemende, door de omwenteling en de burgeroorlog veroorzaakte economische ontwrichting. De door Lenin ingevoerde "Nieuwe Economische Politiek" was kennelijk naar een noodmaatregel. Pas in 1928 luidde het "Eerste Vijfjarenplan" een principiële en scherp omlinjende industriële orde in.

Gedurende de bijkans dertig daarop volgende jaren werd een onverbiddelijk centraal geleid economisch systeem gevestigd voor de opbouw van "het socialisme in één land".

De Sowjet-Unie gaat thans een nieuwe fase van haar interne ontwikkeling tegemoet. Het onder Stalin's bewind allengs over-gecentraliseerde economische bestel zal ingrijpend worden veranderd.

Bovenal wil men de prestaties van de Sowjet-industrie en van de bouwnijverheid in Rusland aanzienlijk opvoeren.

De eerste partijsecretaris Nikita S. CHROESTSJOW heeft met het oog daarop namens het Centraal Comité van de CPSU een aantal op 30 maart 1957 gepubliceerde "thesen" opgesteld, waarin de tekortkomingen van het tegenwoordige industriële systeem breed worden uitgemeten.

Sindsdien zijn de arbeidersmassa's van de USSR tot in de verste uithoeken van het land gemobiliseerd om in partij- en andere vergaderingen "over deze thesen te beraadslagen en ze zoveel doenlijk met voorstellen en kritiek hunnerzijds te verruimen". Blijkbaar moet het nieuwe project onder de breedste lagen der werkende bevolking worden gepopulariseerd. Hoe de beraamde verbeteringen op korte termijn te verwezenlijken zijn is echter een open vraag, aangezien in het CHROESTSJOW-project in menig opzicht de oplossingen ontbreken. Veeleer lijkt het een gewaagd experiment op welks goede afloop wordt gespeculeerd.

CHROESTJOW is, naar het zich laat aanzien, vanuit zijn sleutelpositie in de CPSU-leiding doende om meer overwicht van de partij op de Sowjet-Russische industrie-leiders te verkrijgen. Deze managers hebben in de loop der jaren in vele gevallen ten behoeve van het beter

functioneren van hun eigen bedrijven en uit angst de plan-productie-cijfers niet te zullen halen, handelingen verricht, die niet altijd strookten met de opvattingen aan de top.

In het verleden moesten aan deze onontbeerlijke industriële experts concessies van ondergeschikte aard worden gedaan, die bij elkaar het centrale gezag min of meer in het gedrang brachten. De CHROESTSJOW-thesen beogen kennelijk naast verhoogde efficiëntie de centralisatie van de partijcontrôle op het totale produktie-apparaat in het regionale vlak te vergroten. De beoogde herzieningen krijgen hierdoor ook een politiek karakter.

Moskou is bereid vele centrale bevoegdheden in de sectoren van industrie en bouwnijverheid over te dragen aan nieuwe regionale lichamen. Voor dit doel zal een groot aantal "Economische Raden" worden gevormd, die zullen steunen op het beginsel van de territoriale organisatie. De raden zullen verantwoordelijk zijn voor een groot deel der industrieën in hun ressort. Het werk van deze Economische Raden zal worden gecoördineerd door de Commissie voor het Staatsplan. Dit centrale orgaan krijgt aanzienlijke versterking van functionarissen van formaat.

Dertig of meer bestaande ministeries in Moskou zullen verdwijnen, die tot dusver meer dan 200.000 industriële ondernemingen en op zijn minst 100.000 bouwprojecten door het gehele Sowjetrijk centraal leidden, met alle bureaucratische nadelen van dien. Functionarissen van de op te heffen ministeries zullen, voor zover bruikbaar, in het uitgestrekte Sowjet-rijk nieuwe standplaatsen krijgen toegewezen om nuttiger arbeid dan voorheen te gaan verrichten. Reeds nu heerst er onder vele dezer "bureaucraten" beduchtheid dat zij hun bevoorrechte en comfortabele positie wellicht voor een post in een uithoek van de Sowjet-Unie zullen moeten verwisselen.

Aan het einde van de hiervoren genoemde thesen heeft CHROESTSJOW o.m. opgemerkt, dat de reorganisatie van de leiding der economie, steunend op het territoriale principe, de verantwoordelijkheid van de partijorganen "onmetelijk" zal vergroten. De partijleiding stelt tevens aan de arbeiders grotere medezeggenschap in de leiding van de Sowjet-industrie in het vooruitzicht. De managers in Sowjet-Rusland worden zodoende min of meer onder druk gezet, aangezien zij per bedrijf door de arbeiders op de vingers zullen worden gekeken en regionaal door de

partij-secretarissen zullen worden gecontroleerd.

De schijn van een onversneden democratische gang van zaken moet worden opgehouden door reeds nu, zoals gezegd, in massa-vergaderingen de gelegenheid te geven tot een "discussie" over het nieuwe plan. Van hoger hand is inmiddels verzekerd, dat het dusdanig raadplegen van de werkende massa's een typisch kenmerk is van de "leninistische proletarische democratie", die zich volgens de partijleiding zo gunstig onderscheidt van de "formele" democratie onder het kapitalisme. Niemand minder dan mevrouw E.A. FURTZEWA, lid van het secretariaat van het Centraal Comité der CPSU, heeft dit toegelicht op een feestvergadering te Moskou d.d. 23 april j.l., belegd ter herdenking van de 87ste geboortedag van wijlen Lenin. "Een waarborg voor de verdere ontwikkeling van de socialistische democratie is", aldus FURTZEWA, "de leidende en organiserende activiteit van onze communistische partij en de versterking van haar verbindingen met de massa".

Tenslotte zal op 7 mei 1957 de Opperste Sowjet deze grootscheeps opgezette aangelegenheid behandelen. Ten aanzien daarvan heeft SABOEROW, een der eersteplaatsvervangende premiers en lid van het partijpresidium, in een interview met buitenlandse journalisten te Moskou al bij voorbaat verklaard, dat de Opperste Sowjet de CHROESTSJOW-thesen waarschijnlijk niet aanzienlijk zal amenderen.

Moratorium.

Ongeveer tezelfder tijd dat het CHROESTSJOW-project bekend werd gemaakt kwam de aankondiging, dat de regering van de USSR de gedwongen staatsleningen in de toekomst zal afschaffen. Zij zijn een overblijfsel uit de Stalin-periode. Sedert jaar en dag moesten de arbeiders in de Sowjet-Unie een maand loon per jaar afstaan voor het intekenen op dit soort leningen.

De Staat garandeerde de intekenaars tot dusver het deelnemen aan een premieloterij, die bepaalde gelukkigen een financieel extraatje bezorgde in plaats van een vaste rente aan allen. Inmiddels is het voor de Russische werkers heuglijke nieuws van de afschaffing dezer gedwongen leningen vergezeld gegaan van een niet geringe financiële tegenvaller. Voor een periode van 20 tot soms 55 jaren zal de Sowjetstaat zijn verplichtingen inzake "rente" en aflossing op de bestaande gedwongen leningen niet nakomen. Deze laatste maatregel is blijkbaar

genomen om een groter materieel onheil te helpen afwenden, namelijk de dreiging van inflatie.

Bilaterale partijcontacten.

De aanvankelijk uitgestelde besprekingen tussen de Franse Communistische Partij en de Liga van Joegoslavische Communisten zijn, zoals bekend, op 28 maart 1957 te Belgrado afgesloten. Uit de gemeenschappelijke verklaring der partijdelegaties blijkt het uiteenlopen van principiële inzichten, waarin geen beletsel wordt gezien om voortaan weer loyaal samen te werken in het belang van de vrede en het socialisme. In de verklaring wordt gerefereerd aan de grote betekenis van het XIe CPSU-congres, zowel in theoretisch als in praktisch opzicht. In de loop van april j.l. onderhandelde de PCF op dezelfde basis met de zusterpartijen in Bulgarije en Roemenië. Uit de daarover verstrekte slotcommuniqué's treedt naar voren, dat er, anders dan in Belgrado, volkomen eensgezindheid bestaat.

In algemeen politiek opzicht verdienen vooral de Hongaars-Russische onderhandelingen, die te Moskou eveneens op 28 maart 1957 werden afgesloten, de bijzondere aandacht. Zowel de regeringen als de partijen van beide landen hebben zich daarin heftig gekeerd tegen het zogenaamde nationaal communisme en in het bijzonder tegen "de verraderlijke Nagy-Losonczygroep".

CHROESTSJOW en KADAR beschuldigen deze groep Hongaarse communisten ervan lang vóór de oktobergebeurtenissen ondergronds met de contra-revolutionairen te hebben samengespannen. De Hongaarse premier is in één zijner uitspraken zelfs zo ver gegaan het nationaal communisme een tweelingbroertje te noemen van het nationaal socialisme van Hitler. De Nagy-Losonczygroep had, volgens CHROESTSJOW en KADAR op doortrapte wijze voorgewend loyaal communistisch te zijn.

Deze beschuldigingen kregen nog meer reliëf door politieke toezspraken van de Russische premier BOELGANIN en zijn Hongaarse collega KADAR, die zich te Moskou beide scherp uitlieten over de gedragingen van Zuid-Slavië ten opzichte van de Hongaarse gebeurtenissen. Weliswaar sloten zij hun redevoeringen af met de verzekering, dat zij met Belgrado banden van vriendschap willen onderhouden en dat over en weer de nodige matiging behoort te worden betracht.

Kort daarna heeft de Russische partij-secretaris CHROESTSJOW eveneens getracht om het conflict wat af te zwakken toen hij tijdens

het bezoek van een Albanese afvaardiging naar de Sowjet-Russische hoofdstad bezwerend vaststelde, dat Albanië er wel van overtuigd zal zijn, dat het zich jegens Joego-Slavië niet politiek provocerend heeft te gedragen.

In het jongste verleden hebben de partij- en regeringsleiders van Albanië, vanouds en nog steeds fervente stalinisten, zich opvallend vijandig over het Zuidslavische bewind uitgelaten. Bij het uitstoten van Joego-Slavië uit de Kominform-gemeenschap, in 1948, had Albanië er zich nog van onthouden de Albaanse minderhedenkwestie van Zuid-Slavië in het geding te brengen, ofschoon de Albaanse machthebbers destijds optraden als scherpstlijpers tegen TITO en zijn medestanders. In de jongste maanden is dit wel gebeurd, waaruit Belgrado zwaarwegende conclusies blijkt te hebben getrokken. Het vindt hierin een duidelijke aanwijzing dat de Albaanse communistenleiders ook nu nog een diepe vijandschap aanwakkeren tegen het Zuidslavische systeem.

Tekenend is de verzuchting van maarschalk TITO op 18 april j.l. te Brioni op een vergadering van de "Socialistische Alliantie" (de Zuidslavische massa-organisatie naast de communistische partij in dat land), waarbij de maarschalk zich afvroeg wie van de Russische kamerader nu moest worden geloofd. Maarschalk TITO heeft daarbij nog eens terdege laten uitkomen, dat CHROESTISJOW een voor Joego-Slavië enigszins acceptabel standpunt inneemt in tegenstelling tot bijvoorbeeld een figuur als het lid van het Russische Presidium en van het CPSU-secretariaat, SOESLOW (aan wie volgens sommigen het toezicht op de buitenlandse communistische partijen zou zijn toevertrouwd).

De vorengenoemde SOESLOW had namelijk tezelfdertijd de Joego-slavische partijleiding voor nationaal communisten en revisionisten uitgekreten. De leiders in Belgrado namen deze uitlating hoog op. Inmiddels houdt Joego-Slavië onwrikbaar vast aan zijn bekende standpunt, dat het voor "de socialistische zaak" nuttig en noodzakelijk is zich principieel-politiek een zelfstandig en onafhankelijk oordeel aan te meten.

Oost-Duitsland.

Het onlangs gevoerde proces tegen de Oostduitse communistische theoreticus Wolfgang HARICH, die tot 10 jaar dwangarbeid is veroordeeld op aanklacht van staatsgevaarlijke activiteit, heeft aangetoond, dat

de Ulbricht-groep hoog te paard zit. De nog jeugdige professor HARICH, die in de DDR als hoogleraar in de filosofie een belangrijke functie bekleedde, had er in een uitvoerige verhandeling geen geheim van gemaakt anti-stalinist te zijn. Hij had in zijn theoretische beschouwing gepleit voor de vervanging van het aan de macht zijnde Ulbricht-regiem door een nationaal-communistisch bewind. Hij liet onder meer uitkomen, dat de ideeën van veteranen als de Hongaarse marxist en filosoof prof. G. LUKACS zijn instemming hebben.

De ironie der jongste gebeurtenissen is dat LUKACS, die op 4 november 1956 tegelijk met de "verrader" NAGY door de Russen in Boedapest bij het verlaten van de Joegoslavische ambassade gearresteerd en op transport naar Roemenië gesteld werd, naar Hongarije mag terugkeren. Zijn geestverwant Wolfgang HARICH is inmiddels als politiek misdadiger zwaar gestraft. Een en ander betekent geenszins dat KADAR zich op enige wijze met de gedachtenwereld van LUKACS zou hebben verzoend. Integendeel moet worden verondersteld, dat de huidige Hongaarse machthebbers, die thans nagenoeg dezelfde politiek behoudende koers van het Oost-Duitse regiem varen, professor LUKACS hebben gedwongen tot het doen van concessies, misschien wel van politieke "bekenntnissen van schuld". De affaires LUKACS en HARICH illustreren ten overvloede de voorliefde van de communistische leiders voor een soms sinistere dubbelzinnigheid.

Belgrado in het verdedigende offensief.

Ter afsluiting van dit hoofdstuk dient thans te worden teruggekommen op enige feiten, die aantonen hoezeer het slepende conflict zich gedurende het laatste kwartaal in het openbaar heeft verscherpt. Na de redevoeringen van maarschalk TITO te Pula op 11 november 1956, van Kardelj voor de Joegoslavische Federatieve Raad op 7 december daaraanvolgende en van de Zuidslavische Minister van Buitenlandse Zaken, POPOWITSJ, op 27 februari 1957 voor de Joegoslavische volksvertegenwoordiging, heeft het geschil zich verder toegespitst.

In de "Borba", het officiële dagblad van de Liga van Joegoslavische Communisten, heeft de directeur van het Zuidslavische Instituut voor Internationale Zaken en Economie, Vljako BEGOWITSJ, op 5 april j.l. een opvallend artikel geschreven. Zonder Moskou met naam aan te duiden worden daarin alle verantwoordelijkheden voor de gebeur-

tenissen in Hongarije teruggewezen naar de initiatieven van de Sowjet-Russische machthebbers. De auteur stelt de mogelijkheid van een proces tegen NAGY als "gehuurde agent" van de imperialisten en van Zuid-Slavië voor ogen. Zo'n proces zou zijns inziens een volledige herhaling van de Rajk-affaire worden. Letterlijk vervolgt BEGOWITSJ:

De Joegoslavische leiders mengden zich niet in de kwestie van het benoemen en terugroepen van de politieke leiders van Hongarije. De Joegoslavische adviseurs aldaar werkten niet in verschillende sferen van het maatschappelijke leven, noch organiseerden de Joegoslavische veiligheidsorganen het Rajk-proces. RAKOSI en GERÖ kwamen niet rechtstreeks van Joegoslavië om hun ambt in Hongarije op te nemen. Joegoslavië hielp RAKOSI niet aan de macht, toen niet alleen het volk en de partij, maar de grote meerderheid van leden van het Centraal Comité tegen hem waren. RAKOSI ging voor belangrijke zaken niet naar Belgrado en Joegoslavië oefende generlei invloed uit om GERÖ op RAKOSI's plaats te brengen" (onderstr. dzz.).

BEGOWITSJ herinnert er verder aan, dat Imre NAGY na de bevrijding vanuit de Sowjet-Unie naar Hongarije kwam en in 1953 met instemming van de Sowjet-leiding tot premier werd benoemd. Met instemming van diezelfde leiding werd hij afgezet en gedurende de oktobergebeurtenissen opnieuw in het Politburo van de Hongaarse partij geïnstalleerd en tot Minister-President benoemd.

Dezerzijds dient bij het vorenstaande te worden opgemerkt, dat hier feitelijk voor de eerste maal door een communistische instantie, in casu door Zuid-Slavië's bewindslieden, duidelijk wordt gemaakt in welke ernstige mate ook de huidige Sowjet-leiders de leninistische these over de niet-inmenging in de binnenlandse aangelegenheden van andere staten geweld hebben aangedaan, een van de pijlers van de zogenaamde vreedzame coëxistentie.

De Russische premier BOELGANIN liet zich eind maart j.l. in afkeurende zin uit over het asyl, dat de Joegoslavische ambassade te Boedapest aan premier NAGY en zijn medewerkers had verleend. In het "Borba"-artikel van BEGOWITSJ wordt echter onthuld dat op 1 november 1956 door NAGY en andere Hongaarse persoonlijkheden het bedoelde asyl was aangevraagd, vermoedelijk uit vrees voor een "contra-revolutionaire" overwinning in hun land. De Joegoslavische regering ging met dit verzoek accoord en de Sowjet-autoriteiten stemden er, volgens BEGOWITSJ, mee in.

De schrijver stelt overigens nadrukkelijk, dat de mogelijkheid van de verschillende wegen naar het socialisme en de rijkdom van vormen niet de zwakte, maar de kracht van het socialisme uitmaken.

Het is z.i. onjuist om naar socialistisch Joegoslavië te kijken alleen vanuit de belangenhoek van een staat of van "het socialistische kamp". Het voortzetten van de anti-Joegoslavische campagne beschouwt BEGOWITSJ als tijd verspillen en ondermijning van het gezag van het socialisme en van de socialistische landen in de wereld.

Van de zijde van de Sowjet-Unie werd op deze beschouwing in de "Borba" van 5 april onlangs gereageerd door het in Moskou in vele talen uitgegeven weekblad "Nieuwe Tijd". Het bedoelde orgaan, in het bijzonder gewijd aan de buitenlandse politiek, betoogt, dat het verraderlijke streven van Imre NAGY niet terstond duidelijk was.

Het Sowjet-periodiek duidt het de Joegoslavische publicist BEGOWITSJ bijzonder euvel het socialistische kamp te hebben gediskwalificeerd als een overwegend militair-strategische organisatie, die voor het socialisme bepaalde betekenis kan hebben, maar die voor de Sowjet-Unie als grote wereldmacht bijzondere betekenis heeft. BEGOWITSJ aldus "Nieuwe Tijd", had het socialistische kamp een kunstmatig tot stand gekomen militaire groepering genoemd, ten dienste van de Russische "grote mogendheden-politiek". Het Sowjet-Russische weekblad acht dit versleten beweringen van de imperialistische propaganda.

Meningsverschillen mogen de samenwerking niet beletten; daarmee stemt "Nieuwe Tijd" wel in, maar ze zullen de samenwerking zeker niet kunnen bevorderen. Voor de ontwikkeling van de Russisch-Joegoslavische vriendschap acht het genoemde Sowjet-weekblad het van belang niet het accent te leggen op het behoud van de meningsverschillen maar op het uit de weg ruimen daarvan.

* *

HOOFDSTUK II - ACTIWITEITEN VAN DE CPN EN HAAR HULPORGANISATIES.

De CPN.

De NAVO en de bewapening met kernwapens.

Naar het voorkomt heeft de agitatie van de CPN tegen de benoeming van generaal Speidel thans haar hoogtepunt overschreden. De stroom van artikelen hierover in "De Waarheid" verminderde althans enigszins tegen het einde van de verslagperiode.

De bekende verklaring van "de Göttinger achttien" te weten de Westduitse geleerden alsmede de oproepen van de Paus, van de Professoren Dr. Schweitzer en Dr. Joliot Curie verschaften de CPN nieuwe aangrijpingspunten ter versterking van haar agitatie tegen de westerse bewapening en de proefnemingen met de atoombom. Na deze oproepen verscheen in het partijdagblad van 24 april j.l. een artikel, waarin het gevaar van in de atmosfeer rondzwevende radio-actieve stofdeeltjes breed werd uitgemeten. Het doet wel enigszins zonderling aan in het slot van dit artikel te lezen, dat de Japanse regering een waarschuwing aan de bevolking - uitgegeven na de in de Sowjet-Unie gehouden proeven met de atoombom - had ingetrokken, omdat de uit de Sowjet-Unie afkomstige radio-actieve stofdeeltjes ongevaarlijk zouden zijn gebleken. De betreffende mededeling hierover was volgens "De Waarheid" ontleend aan het Engelse communistische dagblad de "Daily Worker".

Ook de Sowjet-waarschuwing aan Nederland via Radio Moskou op 4 april 1957 gaf "De Waarheid" volop stof om te ageren tegen het gebruik van kernwapens bij de Westeuropese defensie, tegen het vestigen van "atoombases" in ons land en tegen de "Amerikaanse overheersing".

Marcus BAKKER noemde het in zijn op 5 april hierover handelend artikel getiteld: "Ja kind, bommen doen pijn" tekenend voor de verhoudingen, dat de Sowjet-waarschuwing niet - zoals in het geval van Noorwegen en Denemarken - in een brief aan de Minister-President, maar door middel van de radio was geuit. Volgens BAKKER was dit een gevolg van het feit, dat de regering van Drees en Luns nog nooit één stap heeft gezet om tot een gesprek met de Sowjet-Unie te komen en dat zelfs de uitnodiging tot parlementaire uitwisseling aan Nederlandse zijde onbeantwoord is gebleven. De premiers van Noorwegen en Denemarken daarentegen hadden BOELGANIN persoonlijk ontmoet.

Onze Haagse heersers hebben zich, zo meende BAKKER, zozeer de willoze vazallen getoond van Washington, dat Moskou het nodig heeft geoordeeld zijn waarschuwendende woorden direct tot het volk zelf te richten. Wij, aldus BAKKER, worden in dat risico (van vernietiging door een Russische atoomaanval uit zelfverdediging) gestort door een stel geweten- en vaderlandsloze lieden, die zich als marionetten hebben verkocht aan alleen maar op winst bedachte buitenlandse wapenfabrikanten. Ons volk moet evenwel de kracht opbrengen als één man te eisen, dat Nederland niet meedoet aan de voorbereiding van deze atoomverschrikking.

Gelet op bovenstaande ontboezeming wekt het geen verbazing, dat een der eerste leuzen van de CPN voor de 1 mei-viering was: Geen atoombasis in Nederland.

Bestedingsbeperking.

De agitatie in verband met de bestedingsbeperking werd onverminderd voortgezet. Naast "De Waarheid" werden ook de zgn. buurt- en bedrijfskranten aan dit doel dienstbaar gemaakt. In de kring van het partijbestuur had men blijkbaar een zodanige belangstelling voor de - in het vorige maandoverzicht besproken - artikelen uit "De Waarheid" over "Het Kapersnest Bloemendaal" geconstateerd, dat men er toe is overgegaan ook deze publicaties als brochure uit te geven.

Met het naderen van het tijdstip, waarop de nieuwe huurverhoging zal worden doorgevoerd, neemt de agitatie daartegen in omvang toe. Over dit onderwerp schreef Henk GORTZAK voor "De Waarheid" een viertal artikelen. Hij stelde o.m. dat de meerderheid in het parlement er van zal moeten afzien de regering op de weg naar huurverhoging te volgen, wanneer de druk van de kiezers op hun politieke partijen maar sterk genoeg is. In elk geval is het z.i. nodig, dat de arbeiders er door eensgezinde acties voor zullen zorgdragen, dat elke huurverhoging voldoende gecompenseerd zal worden.

Tijdens het in oktober 1956 gehouden 18e partijcongres werden de partij-afdelingen nogmaals op de wenselijkheid gewezen, de plaatselijke omstandigheden in het belang van de agitatie vooral te bestuderen en daar zo mogelijk gebruik van te maken. Te Amsterdam vormden de voorstellen tot wijziging van de tramtarieven dan ook een uit-

stekende aanleiding voor een intensieve campagne. Toen de voorstellen van B. en W. na de eerste behandeling in de gemeenteraad voorlopig waren teruggenomen, werd niet nagelaten dit overal en op alle manieren voor te dragen als een succes van het communistische optreden, zowel binnen als buiten de raad. De regen van bij Burgemeester en Wethouders binnengekomen protesten had diepe indruk gemaakt, zo heette het o.a. in een te Amsterdam verspreid pamflet, waarin tevens werd gewaarschuwd tegen een te verwachten voortzetting van de poging om het publiek de last van verhoogde tramtarieven op te leggen. Daarbij werd tevens naar voren gebracht, dat "de reactie in de hoofdstad" niets had in te brengen, wanneer communisten en PvdA-ers het slechts met elkaar eens waren.

Pegasus-brochure van De GROOT's artikelen.

In het vorige maandoverzicht is er melding van gemaakt, dat de artikelen van De GROOT in de serie "De levende waarheid van het leninisme", welke meer speciaal over de Hongaarse kwestie gingen, werden overgenomen door de "Prawda" en "Kommunist". De aandacht werd daarbij tevens gevestigd op een enkel verschil tussen de Nederlandse en de Russische tekst. Nadere bestudering hiervan heeft nog de weglating in de Russische tekst van een passage uit het vierde artikel, - in "De Waarheid" verschenen, met de ondertitel "Het chauvinisme als wapen der Hongaarse contra-revolutie" - aan het licht gebracht. Deze passage luidt:

"In het prachtige artikel van het Politiek Bureau van de Chinese Communistische Partij is gewezen op een zeker tegemoet treden van de kleine volksdemocratische staten door de Sowjet-Unie in de geest van grote-mogendheden-chauvinisme, op het kwetsen of ontactisch tegemoet treden van nationale gevoelens, of hetgeen Spaak noemt, dwaze nationale trots. Het zij zo".

Klaarblijkelijk wenste Moskou niet nog eens van de eerste man van een kleine partij als de Nederlandse in ontvangst te nemen, wat van de zijde van de Chinezen stilzwijgend was geaccepteerd.

Zoals eveneens reeds werd medegedeeld zijn alle acht artikelen van De GROOT in brochure-vorm bij Pegasus verschenen.

Geconstateerd is, dat de vorenvermelde passage ook in deze brochure geheel is weggelaten.

De algemeen secretaris van de CPN demonstreert hiermede wederom zijn volgzame onderdanigheid aan Moskou.

*
* *

Districtsconferenties.

Tengevolge van de Hongaarse kwestie is de CPN er niet in geslaagd de districtsconferenties, die zoals gebruikelijk zo spoedig mogelijk na een partijcongres moeten worden bijeengeroepen, direct aansluitend op het in oktober 1956 gehouden 18e Partijcongres te beleggen. De mogelijkheid om districtsconferenties te houden ontbrak vrijwel geheel, omdat de CPN in de dagen na 4 november 1956 alles op alles moest zetten om de noodsituatie, waarin partij en dagblad toen verkeerden, het hoofd te bieden. Er verliepen meer dan vier maanden voor ditmaal de eerste districtsconferentie, ter uitvoering van de op het partijcongres genomen besluiten, kon worden gehouden. Friesland opende in februari j.l. de rij van districtsconferenties, die door de districten Amsterdam en Groningen eind april werd gesloten. De districten Zeeland en Noord-Brabant namen in het totaal der gehouden districtsconferenties een wat vreemde plaats in. Als gevolg van de droevige situatie waarin deze districten verkeren - er kan van een normaal functionerend partijapparaat niet meer worden gesproken - konden slechts zgn. districtsledenvergaderingen worden belegd.

Het is niet onwaarschijnlijk, dat de omstandigheid van het niet direct na het congres kunnen houden van districtsconferenties, de partijleiding niet ongelegen kwam. Deze maakte van de ontstane situatie gebruik om terstond met het - op het 18e congres aangekondigde - samenvoegen van buurtafdelingen te beginnen. De districtsconferenties werden daardoor geconfronteerd met een reorganisatie van de indeling van hun district als voldongen feit. Dat deze reorganisatie in vele gevallen niet onbelangrijk is, moge blijken uit het feit, dat het aantal afdelingen van het district Amsterdam van 52 tot 25 is teruggebracht.

In politiek opzicht kwamen op de districtsconferenties weinig nieuwe gezichtspunten naar voren. Stokpaardjes in de gehouden rede-
- voeringen -

voeringen waren zowel de anti-Speidel campagne als de strijd tegen de bewapeningsuitgaven en de bestedingsbeperking. Voor wat dit laatste betreft, keerde men zich bijzonder sterk tegen minister Zijlstra, die de meest gehate man in het Kabinet werd genoemd.

De nieuw gekozen districtsbesturen zijn veel kleiner dan voorheen. Het aantal districtsbestuurders is in totaal met meer dan een derde verminderd. Dit is een gevolg van het op het 18e congres genomen besluit dat de districtsbesturen, inplaats van een schakel tussen het partijbestuur en de afdelingen te zijn, veel meer een coördinerend en stimulerend orgaan moeten worden. Het behoeft geen betoog, dat de partijleiding er ook ditmaal voor zorg droeg, dat geen haar niet welgevallige figuren in de nieuwe districtsleidingen werden opgenomen.

Over het geheel genomen was de stemming op de districtsconferenties weinig enthousiast. De situatie waarin de partij na de Hongaarse kwestie mede door het verlies aan leden en aan abonnees op het partijdagblad verkeert, is daar natuurlijk niet vreemd aan.

De Hongaarse kwestie een afgedane zaak.

De partijleiding poogt bij voortduring aan te tonen, dat de anti-communistische instelling, waarvan het Nederlandse volk naar aanleiding van het gebeuren in Hongarije blijk gaf, slechts een incidentele zaak van voorbijgaande aard is.

De CPN-leiding zag met de Hongaarse kwestie een streep gehaald door haar - hier en daar bescheiden successen oogstende - politiek van toenadering tot andersdenkenden. Wil zij met enige kans op succes de draad weer opnemen waar deze in november moest blijven liggen, dan moet allereerst de partijgenoten het besef worden bijgebracht, dat de kwestie Hongarije een thans volledig afgedane zaak is. De CPN-leiding ziet dus naarstig uit naar verschijnselen die haar zienswijze in deze kunnen bevestigen, en ook het partijdagblad schenkt hieraan veel aandacht. Van een besluit van het Koninklijk Nederlands Gymnastiek Verbond om geen maatregelen te nemen tegen de van dat verbond deel uitmakende communisten, werd door "De Waarheid" van 2 april j.l. melding gemaakt met de mededeling dat dit verbond besloten had "geen heksenjacht" onder de leden van de aangesloten gymnastiekverenigingen te willen ontketen.

De partij laat in deze de zaken niet alleen op hun beloop

- maar -

maar bracht ook waar mogelijk zelf invloed uit te oefenen en in het offensief treden. Dit blijkt uit de gebeurtenissen in de Haagse afdeling van de Vereniging Volksonderwijs.

Na de revolutie in Hongarije zond het hoofdbestuur van deze vereniging aan de afdelingen een schrijven, waarin zij tot uiting bracht, dat de leden, die de door de communisten in Hongarije gepleegde gruwelen niet veroordelen, in de vereniging niet thuis hoorden. Het communistische raadslid Gerrit van PRAAG, die bestuurslid van de Haagse afdeling van Volksonderwijs is, werd verzocht zijn functie neer te leggen, hetgeen hij weigerde. In april 1957 was hij aan de beurt om periodiek af te treden, zodat verwacht kon worden dat hij bij de bestuursverkiezing door de leden van de Haagse afdeling niet zou worden herkozen. Bij deze op 15 april j.l. gehouden verkiezing werd Van PRAAG, die zich herkiesbaar had gesteld, niettemin toch weer verkozen. Een en ander was een gevolg van het feit, dat vrijwel alle communistische leden van de vereniging, kennelijk op aanwijzing van de partij, in de ledenvergadering aanwezig waren. Daar de vergadering vrij slecht was bezocht - er waren maar 50 leden aanwezig - konden de communistische leden het heft in handen houden en bleef Van PRAAG deel uitmaken van het bestuur.

Een Sowjet-roman in opspraak.

In de Sowjet-Unie en daarbuiten heeft de jonge Sowjet-schrijver Wladimir Doedintsew nogal opschudding verwekt met zijn eerste roman "Niet bij brood alleen", het verhaal van een uitvinder, die verbeterd strijdt tegen de macht van de managers en de bureaucraten van het "socialistische vaderland".

Volgens een karakteristiek, gegeven in het bekende informatieblad "Ost-Probleme", is dit niet onbegrijpelijk, omdat Doedintsew's roman zich van andere, in de Sowjet-Unie na Stalin's dood verschenen werken onderscheidt, doordat de auteur ervan de schaduwzijde van het Sowjet-regiem zo duidelijk en zo fel beschrijft en op aanschouwelijke wijze de kloof tussen de heersende en de dienende groepen in de "klassenloze" Sowjet-maatschappij tekent. Het werk van Doedintsew verscheen voor het eerst in drie afleveringen (augustus, september en oktober 1956) van het Moskou literaire maandblad "Newy Mir" (Nieuwe Wereld). Voorjaar 1957 zou het in boekvorm uitkomen, doch -

gevolge van de gerezen kritiek - bleef dit tot dusverre achterwege. Reeds in november 1956 kwam met officiële ondersteuning de kritiek op het werk van Doedintsew los. Vergaderingen van schrijvers veroordeelden zijn persoon en zijn oeuvre en de "Prawda" schreef dat "Niet bij brood alleen" een van de pogingen was om het principe van het socialistisch realisme in diskrediet te brengen. Het is zeker niet toevallig, dat een en ander plaats vond na de gebeurtenissen in Polen en Hongarije.

Scheen de kwestie Doedintsew hiermede afgehandeld, in februari j.l. opende de bekende Sowjet-schrijver en vertrouweling van het regime, Ilja Ehrenburg, opnieuw de discussie over het omstreden werk. In een artikel sprak hij over de beschamende wijze waarop men Doedintsew had veroordeeld. Het heropenen van de discussie kan verband houden met de onwil van het grote publiek in de Sowjet Unie om het aan Doedintsew gemaakte verwijt van eenzijdigheid, dwarskijkerij en onwaarheid te accepteren.

Het al eerder aangehaalde blad "Ost-Probleme" wil zelfs niet uitsluiten dat de strekking van het boek van Doedintsew door de Sowjet-machthebbers toch nog op kunstige wijze zal worden ingepast in de nieuwe Sowjet-politiek van decentralisatie van het economische apparaat. Of een en ander een herziening van de romen met zich zal brengen, blijft nog een open vraag.

Een Nederlandse vertaling van "Niet bij brood alleen".

De communistische boekhandel en uitgeverij "Pegasus" verkreeg al geruime tijd geleden de vertaalrechten van dit werk van Doedintsew voor het Nederlandse taalgebied. Na de in de Sowjet-Unie losgekomen kritiek was het echter weinig waarschijnlijk dat "Pegasus" er toe zou overgaan deze romen op de Nederlandse markt te brengen. Door het bezit van de vertaalrechten behoefde "Pegasus" niet te vrezen dat "burgerlijke" uitgevers dit zouden doen en dus uit het werk politieke winst zouden kunnen slaan. Het wekt dan ook geen verbazing, dat "Pegasus" een verzoek van de uitgeverij "De Bezige Bij" om de vertaalrechten voor Nederland af te staan, van de hand wees. Deze uitgeverij heeft zich hierbij

niet neergelegd en zij is er in samenwerking met de Franse uitgeverij "Les Phares" toch in geslaagd een Nederlandse vertaling van Doedintsew's roman tot stand te brengen. Deze uitgave zal nu door "De Bezige Bij" in Nederland worden geïntroduceerd.

Ook in Engeland zijn rond de publicatie van het omstreden boek enige verwickelingen gerezen. Daar werd de bona fide uitgeverij Hutchinson, die op basis van een lopend contract met de Spwjet-Russische Staatsuitgeverij de vertaalrechten van de roman voor het Verenigd Koninkrijk kreeg aangeboden en accepteerde, in haar plannen tot uitgave van Doedintsew's werk van Sowjet zijde gehinderd. Functionarissen van de Russische handelsdelegatie in Londen deelden deze uitgeverij mede, dat de auteur de wens had geuit zijn boek te herzien en dat men het op prijs zou stellen als met de uitgave zou worden gewacht op de herziene tekst.

Zelfs zouden zij te kennen hebben gegeven dat publicatie van de roman in de oorspronkelijke versie als een "onvriendelijke" daad zou worden opgevat. Naar verluidt zal de uitgeverij Hutchinson het werk toch in de oorspronkelijke tekst laten verschijnen.

Het Engelse uitgeversbedrijf zou hierbij bereid zijn de auteur in een voorwoord de gelegenheid te geven zijn veranderde zienswijze te verklaren. "Niet bij brood alleen" zou in Engeland tegen eind april 1957 in omloop worden gebracht.

*
* *

MANTELORGANISATIES.

Algemeen.

De verwarring, ontstaan na de opstand der Hongaren tot in de hoogste regionen van het communisme, is thans nagenoeg weggeëbd. Voor het eerst sinds de november-révolte is er weer een wat vaste lijn te bespeuren in de propaganda van de mantelorganisaties, die de klap langzamerhand te boven schijnen te zijn gekomen, zij het niet zonder kleerscheuren.

Momenteel is een sterke opleving van de activiteiten der mantelorganisaties te constateren. De Bureaux van resp, de Wereldvredesbeweging, de Internationale Democratische Vrouwen Federatie en de Internationale Federatie van Verzetslieden hebben als toporganen eind maart - begin april bijeenkomsten gehouden, waarin elk voor zich het parool heeft uitgegeven in de naaste toekomst bovenal te ageren tegen de atoombewapening en de proeven met A-wapens.

Oppervlakkig beschouwd zou deze herleefde propaganda kunnen worden gezien als een spontane reactie van de genoemde besturen op de huidige koers van de Sowjet-Russische buitenlandse politiek, aangezien de internationale mantelorganisaties het in feite mede tot hun taak rekenen deze politiek te ondersteunen. Bezwaarlijk kan echter worden voorbijgegaan aan het feit, dat de bovenbedoelde bijeenkomsten alle vrijwel tegelijkertijd en tegelfder plaats (in Oost-Berlijn) zijn gehouden.

Dit kan duiden op een zekere coördinatie van activiteiten, geïnspireerd door het centrale gezag in het communistische bestel.

In verband hiermede is het dus wellicht van belang te wijzen op het optreden van de Sowjet-autoriteiten met betrekking tot de vestiging van zogenaamde atoombases in verschillende West-Europese landen.

De Russische premier BOELGANIN zond in de jongste weken aan de regeringen van sommige dezer landen een brief, waarin met nadruk wordt gewezen op de militaire consequenties van de "Amerikaanse atoombases" op hun grondgebied. De bedoelde waarschuwende epistels werden ondersteund door gelijkgestemde beschouwingen in de communistische pers en in uitzendingen van Radio-Moskou.

Mogelijk is deze politiek ingeleid door de vervanging van de voormalige Sowjet-Russische Minister van Buitenlandse Zaken, SHEPILOW door GROMYKO in februari 1957.

Vredesbeweging.

Zitting Bureau Wereldvredesraad.

In de van 30 maart t/m 1 april in Oost-Berlijn gehouden bijeenkomst van het Bureau van de Wereldvredesraad werden de recente ontwikkelingen in de Wereldvredesbeweging besproken. Van Nederlandse zijde is aan deze bijeenkomst niet deelgenomen. Wel verscheen een verslag van de zitting en van hetgeen daar ter sprake kwam in het NVR-orgaan "Vrede" d.d. 18 april.

Blijkens een artikel in het Belgische partij-orgaan "De Rode Vaan" van 4 april j.l. had een verslaggever van dit blad een interview over de meeting in Berlijn met de vice-president van de Wereldvredesraad, de Canadees James ENDICOTT. Tijdens dit onderhoud zou ENDICOTT hebben verklaard, dat binnen de Wereldvredesraad nog dezelfde meningsverschillen bestaan over de Hongaarse kwestie als ten tijde van de november-zitting in Helsinki. Deze uitslating staat in tegenstelling tot het optimistische geluid, dat de communistische WVR-secretaresse, Mevrouw Isabella BLUME, terzake liet horen tijdens haar in het vorige M.O. besproken onderhoud van 8-3-57 met een verslaggever van het Poolse persbureau PAP.

Het accent van de besprekingen in Oost-Berlijn viel op de activiteit van de Wereldvredesbeweging tegen het gebruik van en vooral ook tegen de proeven met atoom- en waterstofwapens. Dit komt duidelijk tot uitdrukking in een oproep en een verklaring, na afloop van de meeting op 2 april gepubliceerd. In de oproep wordt met name gewezen op het gevaar voor de gezondheid der mensheid, verbonden aan de genoemde proeven. Daarom wordt onmiddellijke stopzetting verlangd van de proeven, welke thans door "de Verenigde Staten en de Sowjet-Unie" worden voortgezet (onderstreping dezerzijds).

In de verklaring herinnert het Bureau van de WVR aan het bekende "Appel van Stockholm" van gelijke strekking, dat de Wereldvredesraad zeven jaar geleden na een meeting in de Zweedse hoofdstad lanceerde.

Evenals toen worden ook thans de vredesstrijders opgeroepen alle initiatieven te steunen, die er toe kunnen bijdragen, dat de proefnemingen met kernwapens worden beëindigd.

- Verzocht -

Verzocht wordt de oproep, die men voorzag van een eigen naam, om het belang daarvan te accentueren, ("Appèl van Berlijn", aldus de door het Oost-Duitse partijorgaan "Neues Deutschland" onlangs gebruikte benaming) te ondersteunen, te verspreiden, te ondertekenen of op andere wijze uitdrukking te geven aan de instemming van zoveel mogelijk mannen en vrouwen in alle landen.

De bijzondere aandacht, welke de Wereldvrede Raad blijkens het "Appèl van Berlijn" en de verklaring aan de onderhavige materie wijdt, houdt stellig mede verband met het verzet, dat terzake de laatste maanden ook in niet-communistische kringen, onder politici en geleerden, in verschillende landen aan de dag is getreden.

Dit is waarschijnlijk ook de achtergrond van het artikel, dat de partijbestuurder en ex-secretaris van de Nederlandse Vredesraad, Nico LUIRINK, in "De Waarheid" van 20 april richtte tot de "militaire medewerkers" van de Nederlandse pers. Hij verweet hun een valse voorstelling van zaken te geven aangaande de betekenis van de te verwachten atoom-bewapening van Nederland. Zij zouden even goed als LUIRINK weten, dat Nederland in een atoomoorlog niet te verdedigen is en dat het Nederlandse volk op een dergelijke bewapening geen prijs stelt.

De verhoging van de activiteit tegen de proeven met kernwapens betekent intussen niet, dat de lopende actie tegen de West-Duitse herbewapening en de daarmee samenhangende actie tegen generaal SPEIDEL van de baan zijn. In de pers van de communistische partijen en mantelorganisaties worden pogingen gedaan de actie tegen het gebruik van en de proeven met atoomwapens en die tegen de remilitarisatie van de Bondsrepubliek met elkaar in verband te brengen. Zo wordt beweerd, dat het voornemen van de NATO om de West-Duitse strijdkrachten van atoom-bewapening te voorzien, het gevaar, dat zowel voor de Duitse bevolking als voor de rest van Europa toch al aan de herbewapening van West-Duitsland verbonden is, nog zou vergroten en de hereniging van de beide delen van Duitsland onmogelijk maken.

Plannen van de NVR.

Waarschijnlijk zal het program van de Nederlandse Vredesbeweging in de komende weken behalve het verzet tegen de gewraakte benoeming van Generaal SPEIDEL in zijn NATO-functie eveneens in grotere

mate dan tot dusver de actie tegen de proefnemingen van de grote mogelijkheden met kernwapens betreffen. Mogelijk zal de NVR in het kader van deze actie - daartoe geadviseerd door de WVR zelf - zijn toevlucht nemen tot het beproefde middel der handtekeningen-actie, al is hiertegen nog niet zo lang geleden in NVR-kringen geopponeerd. Sommigen menen namelijk, dat deze methodiek bij de massa als "typisch communistisch" bekend staat en daarom de mogelijkheid tot "verbreding" der actie (d.w.z. tot het verkrijgen van adhaesie ook buiten communistische kring) bij voorbaat ongunstig beïnvloedt.

Voorts zal de NVR nu zeker trachten voortgang te maken met zijn plan - geopenbaard tijdens de Algemene Bestuursvergadering d.d. 21 maart j.l. - in Nederland een algemene vredesconferentie te organiseren, eventueel in samenwerking met de groep "Kerk en Vrede".

Deze conferentie zou naar de bedoeling van de initiatiefnemers niet behoeven te resulteren in gemeenschappelijke acties, doch louter een algemene en oriënterende samenspreking dienen te zijn over de stand van zaken bij de strijd voor de vrede.

Op grond van het feit, dat "Kerk en Vrede" blijkens een vroegere bespreking met vertegenwoordigers van de NVR eventueel een basis voor samenwerking zou kunnen vinden in de activiteit tegen de proeven met kernwapens, zou de NVR-leiding met name deze kwestie op een dergelijke conferentie willen aansnijden.

De betekenis, welke de NVR-leiding - en in het bijzonder de communisten daarin - aan het vermelde plan hecht, moge hieruit blijken, dat de NVR eventueel bereid is de aan de conferentie verbonden kosten geheel alleen te dragen.

Tijdens de bestuursvergadering van 21 maart j.l. werd verder besloten tot nauwere samenwerking met de West-Duitse vredesbeweging, overeenkomstig door de laatste eind februari aan de NVR gedane voorstellen.

Mogelijk zal in het kader van deze samenwerking - indien zij voortgang vindt - behalve voor de "Speidel-actie" thans ook bijzondere belangstelling voor de jongste WVR-oproep aan de dag treden.

- Jeugdbeweging -

Jeugdbeweging.

Voortgaande actie tegen Speidel.

Daartoe gestimuleerd door de resolutie, welke het uitvoerend comité van de WFDJ tijdens zijn zitting in Oost-Berlijn (18-21 februari j.l.) opgesteld en bijgestaan door de CPN en haar orgaan "De Waarheid", gaat het ANJV voort tegen de Duitse Generaal SPEIDEL te ageren.

Zo werden in enkele Nederlandse legerplaatsen (overeenkomstig de verwachting) van ANJV-zijde pogingen in het werk gesteld de Nederlandse militairen door middel van pamfletten voor deze materie te interesseren. Waarschijnlijk zal de verbondsleiding trachten hiermede de komende weken incidenteel voort te gaan.

Verder werden in de week van 18 - 23 maart 1957 in het havengebied en bij de grote bedrijven van Amsterdam-Noord pamfletten verspreid, waarin de hoofdstedelijke jeugd werd opgeroepen op 26 maart aanwezig te zijn bij de overhandiging van een petitie tegen de benoeming van generaal SPEIDEL aan de burgemeester. Deze aanbieding vond plaats in aanwezigheid van circa 150 jongeren, grotendeels ANJV-leden. De delegatie van tien personen stond onder leiding van Roelof WALRAVEN, hoofdbestuurslid van het ANJV en voorzitter van het district Amsterdam van het verbond. Blijkens een der nogal dreigend klinkende zinsneden uit de petitie zouden de ondertekenaars "alles doen om te verhinderen, dat SPEIDEL Nederlandse soldaten gaat commanderen" en in Amsterdam zouden zij hem "nooit ongestoord laten verblijven".

4e Wereldjeugdcongres.

Tijdens de genoemde WFDJ-bestuursvergadering in Oost-Berlijn werd voorts besloten het 4e Wereldjeugdcongres van 16 - 22 augustus a.s. - dus na afloop van het 6e Wereldjeugdfestival - in de hoofdstad der Sowjet-Unie te organiseren.

Het discussiemateriaal voor dit congres werd in Berlijn aan de leden van het uitvoerend comité uitgereikt.

Men kan zich afvragen, waarom de datum van dit congres zo laat werd vastgesteld en om welke reden eerst thans met de landelijke voorbereiding op basis van het ter beschikking gestelde materiaal kan worden aangevangen. Mogelijk is een en ander nog het gevolg van de terugslag der november-revolutie in Hongarije op de gang van zaken in de

- internationale -

internationale communistische jeugdbeweging.

De voorbereiding in Nederland - voor zover daarvan al sprake kan zijn - zal voornamelijk komen te rusten op de schouders van de vice-voorzitter van het ANJV, B.SCHMIDT en de echtgenote van de voorzitter J.WOLFF, Tr. R. BULTJE, Joop WOLFF, die tevens deel uit maakt van de dagelijkse leiding van de CPN, verblijft reeds sinds eind februari - o.m. om gezondheidsredenen - in Moskou. Op 26 april j.l. zou zijn echtgenote eveneens daarheen zijn vertrokken.

*
*
*

F.I.R.

Het Bureau van de Internationale Federatie van Verzetslieden - de Fédération Internationale des Résistants (FIR) - vergaderde van 5 tot 7 april 1957 te Berlijn.

De secretaris-generaal van de FIR, André LEROY, sprak over het herleven van het militarisme in West-Duitsland en verklaarde dat het Bureau zijn instemming heeft betuigd met de massale protestbeweging tegen de benoeming van SPEIDEL tot opperbevelhebber van de landstrijdkrachten van de NATO.

De vergadering zond een schrijven aan de ontwapeningscommissie van de UNO te Londen, waarin verzocht wordt de experimenten met kernwapens onmiddellijk stop te zetten.

Tevens besloot het Bureau op korte termijn een internationale artsen-conferentie te beleggen, waar o.a. gediscussieerd zal worden over de schadelijke gevolgen voortvloeiende uit het verblijf in concentratie-kampen en de weder-opneming van voormalige gevangenen in het arbeidsproces.

Tenslotte werd besloten het derde congres van de FIR begin 1958 bijeen te roepen.

Op 24 maart 1957 is in Frankrijk te Auboué (dep. Meurthe et Moselle) een protest-meeting gehouden tegen de benoeming van generaal SPEIDEL.

Een Nederlandse delegatie, waarschijnlijk bestaande uit Gerrit BLOM en twee andere personen, woonde de demonstratie bij namens de vereniging "Verenigd-Verzet 1940-1945".

- Buchenwald -

BUCHENWALD-COMITE.

Te Amsterdam herdacht het Nederlands Buchenwald-comité op 11 april 1957 het feit, dat het concentratie-kamp Buchenwald 12 jaar geleden werd bevrijd.

Nadat het Comité 's-morgens een réunie had belegd, vond 's-middags de kranslegging plaats bij het monument op de Nieuwe Oosterbegraafplaats.

Des avonds organiseerde het Comité een openbare bijeenkomst in het gebouw Bellevue. In de zaal was een spandoek aangebracht met de leuze: "Tegen de oorlog is tegen SPEIDEL".

Alle sprekers wekten de aanwezigen op zich te verzetten tegen de benoeming van de Duitse generaal. Er werd gecolporteerd met kaarten en speldjes, waarvan de opbrengst gebruikt zal worden voor een in het voormalige concentratie-kamp Buchenwald op te richten monument.

Vrouwenbeweging.

In de van 2 tot 5 april 1957 eveneens in Oost-Berlijn gehouden vergadering van het Bureau van de Internationale Democratische Vrouwen Federatie (IVDF) deed het bestuur een beroep op alle vrouwen en op alle vrouwenorganisaties een grootscheepse campagne te beginnen voor ontwapening en het verbod van A- en H-wapenen. Als eerste stap in deze richting heeft het Bureau een schrijven gericht aan de ontwapeningscommissie van de UNO, waarin verzocht wordt de proeven met A- en H-bommen stop te zetten. Voorts heeft het Bureau uiting gegeven aan zijn bereidheid om in deze aangelegenheid samen te werken met elke organisatie van welke gezindte ook.

Op deze bijeenkomst heeft het Bureau alle vrouwen aangespoord speciaal de maand mei te maken tot een maand van actie voor leven, eenheid en solidariteit, van strijd voor de ontwapening en vrede.

De NVB heeft dit jaar op de gebruikelijke wijze de Internationale Vrouwendag gevierd.

Ter gelegenheid hiervan werden gedurende de maand maart in het gehele land bijeenkomsten gehouden.

De viering van de 8ste maart stond dit jaar in het teken van de strijd voor de vrede en het verbod van de atoombom en andere wapens

voor massavernieting. Voorts werd geageerd tegen de benoeming in NAVO-verband van generaal SPEIDEL. Evenmin werd verzuimd opnieuw te waarschuwen tegen de prijsverhogingen in Nederland.

Van het oorspronkelijke plan om de plaatselijke comité's ter viering van de Internationale Vrouwendag op zo breed mogelijke basis te vormen is in de praktijk weinig terecht gekomen. In verschillende plaatsen heeft men zelfs elke poging in deze richting achterwege gelaten.

In één der kleine afdelingen der NVB werd de spreekster door de aanwezigen aangespoord haar redevoering zo kort mogelijk te maken, zulks in verband met een die avond te houden televisie-uitzending.

Ook elders schijnen communistische organisaties onaangename "concurrentie" te ondervinden van televisieprogramma's, die het vergaderings-bezoek nadelig beïnvloeden.

In het kader van de hulpverlening aan Egypte organiseerde de NVB op 14 april 1957 in de Ronde Lutherse Kerk te Amsterdam een voorjaarsfeest.

De opbrengst zal (via het Nederlandse Rode Kruis?) aan de Egyptische vereniging "De Halve Maan" worden overgemaakt als bijdrage voor de bouw van een ziekenhuis te Port Said.

De Egyptische ambassade zond een vertegenwoordiger naar deze fancy-fair.

*
*
*

VAKBEWEGING.Huidige positie der EVC.

Diverse EVC-bestuurders hebben er de laatste maanden hun verwondering over uitgesproken, dat de maatschappelijke situatie (huns inziens) zoveel aangrijpingspunten voor agitatie biedt en de EVC desondanks praktisch nergens een voet aan de grond krijgt. Volgens de communistische propaganda zouden als gevolg van grote onrust en ontevredenheid over bestedingsbeperking en prijsstijgingen, veel aangeslotenen de gelederen van de erkende vakbeweging, in het bijzonder van het NVV, hebben verlaten. Meerdere EVC-voormannen meenden in dit verband echter te moeten opmerken, dat die grote aantallen "deserteurs" in elk geval niet de rijen van het EVC zijn komen versterken.

Het ledental van de EVC schijnt na de laatste klap, de terugslag op "Hongarije", nog geen enkel herstel te vertonen. De meeste bedankjes na 4 november 1956 wist de EVC niet ongedaan te maken en de werving onder de ongeorganiseerden is vrijwel zonder resultaat gebleven. De EVC blijft beducht voor de concurrentie van OVB en MBGK (Metaalbewerkersbond voor Groot- en Klein Bedrijf). Laatstgenoemde organisatie, aangesloten bij de neutrale Nederlandse Vakcentrale, heeft in Rotterdam een aantal ex-EVC'ers weten op te vangen. De ledenvergaderingen van de diverse bedrijfsbonden trekken maar weinig belangstelling, terwijl de EVC het beleggen van openbare vergaderingen nog steeds als een waagstuk schijnt te beschouwen. Een der zeer weinige openbare vergaderingen van de laatste tijd werd 30 maart j.l. te Wieringen gehouden. Deze bijeenkomst - met slechts ongeveer 180 bezoekers - was opgezet als een appèl voor de gehele kop van Noord-Holland. De algemeen secretaris van de EVC, Bertus BRANDSEN, trad er als spreker op. Twee hoofdbestuurders van de BLZ voerden voor dit regionale gezelschap eveneens het woord. In Drente werd te Nieuw Weerdinge op 13 april j.l. een "demonstratieve vergadering" voor veen- en landarbeiders belegd, waarin verbondsvoorzitter REUTER sprak voor een gehoor van + 200 personen, onder wie veel vrouwen.

In EVC-kringen is de suggestie gedaan ook een l a n d e l i j k e demonstratie tegen de bestedingsbeperking te houden, doch het verbondsbestuur acht de tijd hiervoor nog niet rijp.

De verhouding tussen de CPN en de EVC.

CPN-bestuurders hebben zich op hun beurt er over verwonderd, dat de EVC niet in staat schijnt meer profijt van de "gunstige situatie" te trekken. Communistische leiders hebben er opnieuw op gewezen, dat voor de partij de beste kansen in de bedrijven liggen en deswege de CPN-ers een actiever aandeel aan het werk van de eigen vakbeweging moeten nemen. CPN-bestuurders denken in dit kader ook aan geregelder overleg tussen de leiders van de partij en de EVC.

Met deze vanzelfsprekende en hoogst noodzakelijke steun van CPN-zijde wordt echter een soort vicieuze cirkel getrokken. De EVC, ofschoon een instrument van de partij, moet om als vakbeweging levensvatbaar te zijn haar eigen invloedssfeer trachten uit te breiden.

De openlijke onderschikking aan de CPN ondervindt de EVC-leiding daarbij nog meer dan voorheen als een remmende factor. De EVC wil zich gaarne, sedert de communistische beweging in toenemend discrediet is geraakt, als "onafhankelijke" organisatie voordoen. Zij wil liever niet als "verlengstuk" van de CPN worden gezien. De leiding der EVC heeft bepaald niet de illusie alléén met de eigen aanhang iets te kunnen verrichten. Zij blijft hopen op en streven naar de eenheid-van-actie met niet-communisten. Vereenzelving met de CPN als politieke formatie is aan dit streven niet bevorderlijk. Daarom had een van de grotere bedrijfsbonden bij wijze van nieuw tactisch probeersel het denkbeeld opgevat aan een voorgenomen actie geen publiciteit in "De Waarheid" te geven, opdat de tegenstanders de actie niet direct als "communistisch" zouden kunnen doodverven. Van de kant der CPN is hierop echter fel gereageerd en aangevoerd, dat de voorlichting van "De Waarheid" in de strijd van de arbeidersbeweging een onontbeerlijke steun vormt.

De verhouding CPN-EVC is vanzelfsprekend niet vrij van persoonlijke rivaliteiten tussen bestuurders over en weer; ook ontstaan soms spanningen indien door rechtstreeks contact tussen functionarissen van CPN en EVC op lager niveau, het hoofdbestuur van een bond of het EVC-verbondsbestuur zich gepasseerd voelt.

Bond van Nederlands Overheidspersoneel (BNOP).

Op zondag 14 april j.l. organiseerde de BNOP een feestochtend in theater Carré te Amsterdam. Alleen leden hadden blijkens de uitnodiging toegang. Het programma gewaagde uitsluitend van variété-nummers. De bijeenkomst werd door circa 1400 personen bezocht. (300 plaatsbewijzen waren niet verkocht). De EVC-voorzitter, F.REUTER, hield een onaangekondigde toespraak. Het is, zo zeide hij, niet waar dat de CPN aan de EVC de wet voorschrijft. De EVC noemde hij een organisatie onafhankelijk van enige politieke partij, waarin plaats is voor een ieder, behalve voor de vijanden van de arbeidersklasse ("De Waarheid" van 15 april bracht een verslag onder de kop: "1700 bezoekers op feestochtend BNOP". REUTER's opmerkingen over de verhouding CPN-EVC werden er niet in opgenomen. Wel vermeldde het verslag, dat REUTER de positie van het overheidspersoneel had vergeleken met die van de mijnwerkers, die ook werden onderbetaald en daarom begin april met een langzaamaan-actie kracht aan hun eisen hadden bijgezet).

Het 14 daags orgaan van de BNOP, "De Overheidspost", komt sedert 23 maart in gehalveerd formaat uit, hetgeen ten dele wordt gecompenseerd door een kleinere kop en een meer compacte typografische opmaak. Reeds enige tijd geleden was in het bestuur de noodzaak van bezuiniging op het orgaan aan de orde gesteld, aangezien de bond de sterk gestegen kosten van uitgifte niet kon opbrengen. In het nummer van 23 maart geeft de redactie als "verklaring" voor het gehalveerde formaat, dat de bond meer geld voor het drukken van manifesten behoeft.

De BNOP telt zijn leden vooral onder het lagere personeel van de gemeentelijke diensten te Amsterdam. Diverse kaderleden, na de staking in augustus 1955 uit de overheidsdienst ontslagen, zijn echter nog steeds bij de BNOP aangesloten. De bond kan hen kennelijk nog niet missen.

Congressen EVC-bonden:

In de maand maart 1957 werden drie congressen van EVC-bonden gehouden, namelijk van:

- "De Metaal" op 23 en 24 maart te Amsterdam;
- de "BLZ" op 23 en 24 maart te Groningen;
- de "ATEK" op 30 en 31 maart te Enschede.

"De Metaal" - Algemeen.

De reactie in Nederland op het Sowjet-Russische optreden in Hongarije was aanleiding het oorspronkelijk op 9, 10 en 11 november 1956 te houden congres naar latere datum te verschuiven. Het vond, zoals hiervoren vermeld, op 23 en 24 maart j.l. in Amsterdam plaats.

Een opvallend verschijnsel was de grote publiciteit, die de EVC, in tegenstelling tot voorgaande jaren, aan het gehouden congres gaf. Het op 8-4-'57 verschenen bondsorgaan van "De Metaal" was geheel aan dit periodieke gebeuren gewijd. De inleiding van de landelijk voorzitter, A.N. van den BROEK, werd uitvoerig weergegeven evenals de discussiebijdragen der gedelegeerden, met vermelding van hun naam en woonplaats. Bovendien werd een overzicht gepubliceerd van de financiële positie van "De Metaal" in de periode van begin 1953 tot midden 1956. Voorheen had een dergelijke openbaarmaking nimmer plaats gevonden. Ook het verstrekken van de volledige opgave van de namen der nieuw gekozen leden van het hoofdbestuur en van de bondsraad duidt op een bijzondere mededeelzaamheid.

Voorts verschenen artikelen in het centrale EVC-orgaan "Werkend Nederland" van 30-3-'57 en in het dagblad "De Waarheid". Een extra Metaalbulletin, waarin de congresbesluiten stonden afgedrukt, werd onder de leden verspreid.

Van de vijf congreszittingen droeg alleen de laatste een besloten karakter. Ongeveer 75 personen, onder wie 10 gasten woonden het congres bij.

Vakbondspolitieke eisen.

De inleiding van Van den BROEK was voornamelijk gebaseerd op, zoals hij het zelf noemde, de "oorlogsverklaring aan de grote ondernemers". Voor het verkrijgen van hogere lonen en betere arbeidsvoorwaarden beval hij de EVC-ers aan met NVV-ers samen te werken. De voornaamste eisen, in afdelingen en bedrijven te formuleren, zijn gelijk loon voor de werkende vrouw bij gelijkwaardige arbeid, verkorting van de wettelijke arbeidsduur tot 40 uur, een loonsverhoging van 6%, aanpassing van loon- en arbeidsvoorwaarden "Klein-metaal aan Groot-metaal", erkenning van de 5e mei als nationale feestdag, afschaffing van de gemeenteklas-se-indeling. Op basis hiervan zal "De Metaal" moeten trachten met leden

van de ANMB/NVV tegen de ondernemers in actie te komen.

Van den BROEK wees er in zijn rede herhaalde malen op, dat de EVC een onafhankelijke organisatie is met een zelfstandig beslissingsrecht.

Organisatie.

Het nieuw gekozen hoofdbestuur kwam, blijkens het organisatieverslag, met 15 leden vrijwel in ongewijzigde vorm terug. De dagelijkse leiding onderging geen verandering. In functie herbenoemd zijn A.N. van den BROEK als voorzitter, J. BUSSINK als secretaris en A.P. HENDRIKS als penningmeester.

Frans BRANDSE, die in de afgelopen periode tot aan het jongste congres als landelijk functionaris van "De Metaal" zeer verdienstelijk werk verrichtte, was geen kandidaat gesteld en kwam deswege niet in het nieuwe hoofdbestuur terug. In het bondsorgaan is medegedeeld, dat betrokkene "zijn functie (in De Metaal) moest neerleggen door het vervullen van een andere functie in de arbeidersbeweging buiten de EVC". Mogelijk komt BRANDSE er voor in aanmerking de vacature te vervullen in het dagelijks bestuur der CPN, die ontstaan is door het overlijden van Jaap BRANDENBURG.

De bondsraad in zijn huidige samenstelling van 31 personen representeert vrijwel alle geledingen van de bedrijfstak der metaalnijverheid.

Het congres besloot met betrekking tot het organisatiewerk dat er naar moet worden gestreefd:

- 1) de bestaande gedifferentieerde contributieregeling voor het Oosten en Westen des lands gelijk te trekken;
- 2) een actieve ledenwerving te organiseren met het doel vóór 1-10-57 500 nieuwe leden te winnen.

Voorts werd besloten de bondskrant om financiële redenen voorlopig eenmaal per maand i.p.v. om de twee weken te doen verschijnen.

Congres BLZ/EVC.

Op 23 en 24 maart 1957 congresseerde in Groningen de "Bond van Land- en Zuivelarbeiders", aangesloten bij de EVC (BLZ/EVC).

Dit op vakbondspolitiek terrein weinig nieuws brengende congres

- aanvaardde -

aanvaardde een uit 8 punten bestaand actieprogram. Het is afgedrukt in het BLZ-orgaan "Onze Toekomst" van 13-4-1957. De voornaamste desiderata zijn een loonsverhoging van 10% en het verlagen van de leeftijdsgrens voor volwassen arbeiders, werkzaam in de landbouw-, tuinbouw- en veenbedrijven, tot 21 jaar.

In het nieuwe hoofdbestuur vervangt Usco van der SCHANS de afgestreden voorzitter Hendrik van der MOLEN, die zich om gezondheidsredenen niet herkiesbaar heeft gesteld.

Eerst na afloop van het congres werd een begroetingsbrief van de secretaris-generaal van de VVI Land en Bosbouw/WVV ontvangen. De tekst van dat schrijven werd daarom onverkort in het bondsorgaan opgenomen.

Congres ATEK/EVC.

Op 30 en 31 maart j.l. kwamen te Enschede ongeveer 40 personen bijeen ter bijwoning van het 4e statutaire congres van de ATEK/EVC.

De inleiding van de secretaris BIJKERK en de discussies boden weinig interessants.

De urgentie-eisen uit het opgestelde actie-program liepen vrijwel parallel aan de richtlijnen, die het congres van "De Metaal" een week tevoren voorgeschied had gekregen.

Omdat in de textielbranche een groot aantal vrouwen werkzaam is, besteedde het congres veel aandacht aan het probleem van de werkende vrouw. De besprekingen terzake mondden uit in de eis van "gelijk loon bij gelijkwaardige arbeid van man en vrouw".

Ten aanzien van het internationale contact kan worden opgemerkt dat op 28-3-1957 op Schiphol de Italiaanse Giuseppina PALUMBO-GUARINO (6-1-'06 Milaan) arriveerde, die 3 april daarop volgende Nederland weer verliet met bestemming Praag. Voor zover bekend is zij functionaresse van de VVI-Textiel en Kleding/WVV, waarbij de "ATEK" is aangesloten. Zij richtte een begroetingswoord tot het door haar bezochte ATEK-congres.

Internationale contacten.

Evenals in het voorgaande kwartaal reisde weer een aantal EVC-ers naar het buitenland.

Op 7 april j.l. vertrok de landelijk secretaris van de ATEK,

- H.G. -

H.G. BIJKERK, die ook deel uitmaakt van het verbondsbestuur der EVC, per trein naar Praag ter bijwoning van een bestuurszitting van de vakverenigingsinternationale voor Textiel- en Kledingindustrie (WVV).

De voorzitter van "De Metaal", A.N. v.d. BROEK, vertrok op 13 april naar Warschau voor een 5-daags bezoek aan Polen, zulks op uitnodiging van de Poolse regering.

De voorzitter van de BHBV, J.S.PIETERS, vertrok in april (vermoedelijk op de 13e) naar Sofia op invitatie van het Bulgaarse vakverbond, teneinde aldaar namens de EVC een vakverenigingscongres bij te wonen.

Uit meerdere landen achter het IJzeren Gordijn ontving het verbondsbestuur der EVC de uitnodiging om de 1 mei-betogingen te komen bijwonen. Met dat doel vloog E.SIP, hoofdbestuurder van de Chevofa, op 28 april naar Warschau. En dag later vertrokken de volgende EVC-bestuurders per vliegtuig via Praag naar Moskou ter viering van de 1 meidag aldaar:

1. D.BONSINK, lid verbondsbestuur en afd. bestuurder der ABWB te Amsterdam;
2. A.P.HENDRIKS, landelijk penningmeester van "De Metaal";
3. B. van der HEUL, verbonden aan het landelijk bureau voor rechtsbijstand. Hij was aangewezen als leider van het gezelschap;
4. D.M.HOOFD, hoofdbestuurder der ABT;
5. H.SCHUUR, lid verbondsbestuur EVC en hoofdbestuurder der BLZ.

HOOFDSTUK III - OVERIGE GROEPERINGEN.

Nieuw trotskistisch orgaan - mogelijke opleving van de RCP?

Onder redactie van S. (Salomon) SANTEN, een bekende RCP-figuur, indertijd o.m. belast met de redactie van "De Tribune", is verschenen het tweemaandelijks blad "De Internationale", Nederlands orgaan van de 4e Internationale. Tot 1 april zagen hiervan 2 afleveringen het licht. Het proces van ontbureaucratisering, aldus een inleidend redactioneel artikel in het nieuwe blad, is in de gehele arbeidersbeweging begonnen en zal de reformistische bureaucraten niet minder treffen dan de stalinistische.

Het feit, dat het Trotskisme hier te lande sinds enkele jaren niet meer over een eigen orgaan beschikte, sproot, volgens deze beschouwing in "De Internationale", uitsluitend voort uit de omstandigheid dat vele trotskistische kaders zich in de massabeweging hadden verankerd, ervan uitgaande dat het proces van ontbureaucratisering zich daar in de eerste plaats zal voltrekken.

Met deze laatste verklaring wordt bedoeld op de "intrede -politiek", tot het voeren waarvan de RCP in 1951 opdracht had ontvangen van het Internationaal Secretariaat van de 4e Internationale. Dientengevolge trad de RCP als politieke partij uit de openbaarheid en werd het verschijnen van haar orgaan "De Tribune" gestaakt.

Het uitgeven van het nieuwe periodiek kan betekenen, dat de van de "intrede-politiek" gekoesterde verwachtingen niet in vervulling zijn gegaan. Men zou er tevens het begin van een hernieuwd optreden naar buiten van de RCP uit kunnen afleiden.

Het inleidende redactionele artikel zegt dienaangaande n.l. het volgende:

"De trotskistische kaders in Nederland weten dat naast de activiteit van revolutionaire Marxisten in de massabeweging een geregelde verschijning van trotskistische literatuur en de concentratie van revolutionaire kaders in een Nederlandse sectie van de 4e Internationale een gebiedende taak is".

De Derde Weg.

O.N. (Oene NOORDENBOS) over de vredesgedachte.

Blijkens een artikel in "De Derde Weg" van 27 april j.l., getiteld "Bedriegelijke weegschalen", is de vredesbeweging "De Derde Weg"

benaderd door de Berliner Rundfunk uit de DDR.

Verzocht werd zich uit te spreken over de vraag: "Beschouwt gij de benoeming van SPEIDEL bij de generale staf van de NATO als een bedreiging van de vrede in Europa en als een aanmoediging van de revanchegedachte van het Duitse militarisme?" NOORDENBOS zegt de vraag slechts met een volmondig "ja" te kunnen beantwoorden, doch zulks toch niet aan de chef-redacteur van Radio-Berlijn te zullen doorgeven. Want, zo vervolgt hij, ook als twee mensen dezelfde vraag stellen en hetzelfde antwoord geven, is dit niet hetzelfde, aangezien deze uit verschillende motieven kunnen voortkomen.

NOORDENBOS wijst er dan op, dat men vooral t.a.v. het begrip "vrede" niet genoeg op zijn hoede kan zijn. De een verstaat er onder een westerse, de ander een communistische vrede. "Onze opvatting van vrede is een totale, ondeelbare vrede, die niet tot stand kan komen door vernietiging van de tegenstander van de eenzijdige vrede van deze of gene zijde". NOORDENBOS betoogt dan:

"In dezelfde DDR, die zo hevig protesteert tegen de benoeming van SPEIDEL, worden vooraanstaande, maar met een kritische begrip gewapende aanhangers van de communistische gedachte, wanneer zij een democratischer richting in deze zich democratisch noemende republiek zijn toegedaan en sympathie koesteren voor de pogingen van een GOMULKA in Polen een democratischer regiem te verwezenlijken, als verraders veroordeeld. In Berlijn is een der onder jonge intellectuelen meest geziene figuren, de hoogleraar in de filosofie en hoofdredacteur van het officiële Oostduitse filosofische tijdschrift, Wolfgang HARICH, in een schijnproces tot tien jaar dwangarbeid veroordeeld. Dezelfde mensen, die ons vragen te protesteren tegen de benoeming van SPEIDEL, hebben geen kik gegeven, toen een der eminentste mannen veroordeeld werd tot een veel te zware arbeid, die alleen kan eindigen met de dood door uitputting. Een regiem, dat elke poging tot kritiek en zelfstandig denken straft met een geraffineerd, onmenselijk doodvonnis, heeft met werkelijke vrede niets te maken. Dat is ook bereid om desgevraagd tegen de vrede te ageren; het "Befehl ist Befehl" geldt niet alleen voor nazi's maar voor alle aanhangers van een dictatuur, die eigen gedachten al strafbaar stelt. Radio Berlijn is alleen iets waard voor de vredesgedachte, wanneer zij zich niet slechts richt tot

"tous les hommes de paix" bhiten hun eigen rijen, maar in het eigen land een consequente vredespolitiek zou durven en kunnen voeren. 't Is ook zo dom, zou men kunnen zeggen, maar zij speculeren altijd weer op naïeve geesten, die door het woord vrede gebiologeerd worden".

NOORDENBOS besluit zijn beschouwing met een herhaald pleidooi voor "De Derde Weg". "Mijn antwoord zou kunnen luiden: Zodra jullie ook protesteert tegen alle onderdrukking en terzijdestelling van de eenvoudigste mensenrechten in jullie eigen land, doe ik mee. Wij laten ons niet indelen, noch bij wie met communisten protesteren, noch bij wie alles op de éne kaart van hun anti-communisme zetten. En alle pogingen om de ware vrede een stap verder te brengen, blijken alleen maar de kans van succes te hebben, wanneer de ideologen van beide kanten een stap zijwaarts durven te doen, een stap op "De Derde Weg"

* * *

HOOFDSTUK IV - ACTIVITEITEN VAN INDONESIËRS, SURINAMERS, CHINEZEN ENZ.

P.I.-sympathieën

In het jongste nummer van "Indonesia Merdeka", orgaan van de "Perhimpunan Indonesia" (P.I.) te Amsterdam, is een lang artikel verschenen over de Suezkanaal-kwestie waarin uiteraard - conform de communistische visie - kritiek wordt geleverd op Engeland, Frankrijk en Israël terwijl anderzijds het Egyptische nationalisme wordt geprezen.

Genoemde vereniging houdt zich thans blijkbaar bezig met voorbereidingen voor een conferentie te Bonn van Indonesische studenten, die in West-Europa studeren. Een dergelijke conferentie is daar enkele jaren geleden ook gehouden. De datum van de conferentie - 1957 is, voor zover bekend, nog niet vastgesteld. Het doel is bespreking van problemen betreffende Indonesië.

Verder bestaat er zoals bekend bij de P.I. uiteraard belangstelling voor het van 22 juli tot 8 augustus a.s. te Moskou te houden Wereld Jeugdfestival, kennelijk in samenwerking met de Indonesische studentenvereniging "Persatuan Peladjar Indonesia" (P.P.I.). De vereniging van Christen-Indonesiërs heeft afwijzend gereageerd op een verzoek van de P.P.I. om mede te werken aan het zenden van een gezamenlijke delegatie naar Moskou. Men laat de leden echter individueel vrij.

Zuid-Molukken.

De herdenking van de stichting der Republiek Zuid-Molukken (25 april 1950) heeft dit jaar een sober karakter gehad. In het Ambonese orgaan "Nieuws in het kort" van 25 april j.l. is er een artikel aan gewijd. "Ondanks alle Indonesische pogingen de Republiek der Zuid-Molukken tot onderwerping te brengen en om verzet neer te slaan", aldus wordt betoogd, "houden onze mannen en vrouwen in de bezette gebieden onder de bezielende leiding van onze grote leider Dr. Chris SOUMOKIL, nog steeds verbeterd stand" Verder wordt opgemerkt, dat met de stichting der R.M.S. niet alleen beoogd werd om het eigen Zuid-Molukse volksbestaan veilig te stellen maar ook o.a. om de verdere opmars van het communisme te stuiten.

Anti-communisme

Blijkens hetzelfde artikel heeft Ir. MANUSAMA, overeenkomstig de anti-communistische houding der Ambonezen, een telegram gezonden aan de derde algemene vergadering van de Liga van Aziatische anti-communistische volkeren, gehouden te Saigon van 27 maart tot 1 april j.l. (Bij deze Liga zijn aangesloten Nationalistisch China, Zuid-Korea, Thailand, de Philippijnen, Zuid-Vietnam, de Ryukyu eilanden, Hongkong, Macao, Turkije, Pakistan, Nieuw-Zeeland, Burma, Laos en Singapore).

Nog regelmatig wordt illegaal verblijf in Nederland van Chinezen geconstateerd, die op verschillende wijzen wisten binnen te komen. Zij komen meestal als verstekeling uit Hongkong.

A G E N D A
=====

<u>Datum</u>	<u>Bijeenkomst</u>	<u>Plaats</u>	<u>Organisatie</u>
* mei 1957	Wereldvredeconf.	Paradeniya (Ceylon)	WVR
11-13 mei '57	Internationale Conferentie van Werkers in de automobiël-industrie	Parijs	VVI-Metaal/ WVV
21-25 mei '57	2e Internationale Conferentie van Transportarbeiders.	Boekarest	VVI-Transport/ WVV
28 juli-11 aug. 1957	6e Wereldjeugdfest.	Moskou	WFDJ
* 16-22 aug. '57	6e Wereldjeugdcongres	Moskou	WFDJ
* 20-25 augustus 1957	7e Wereldcongres FISE	Warschau	VVI-Onderwijzers/ WVV
27-29 sept. '57	2e Wereldcongres v. dokt.	Cannes (Fr.)	WCD
sept./okt. '57	5e Congres BNOP	Amsterdam	EVC
4-15 okt. '57	4e WVV-congres	Leipzig	WVV
najaar 1957	4e Congres BHBV	Amsterdam	EVC
december '57	4e Wereldvrouwencongres	?	IDVF
* begin 1958	3e Congres v.d. FIR	?	FIR
juli 1958	Jeugdcongres WVV	?	WVV

* = nieuw c.q. aangevuld

VERTROUWELIJK

Stakinger overzicht in april 1957.

<u>Bedrijf</u>	<u>Aanleiding</u>	<u>Inmenging</u> <u>Vakbonden</u>	<u>Resultaat</u>	V • 1 g n •
N.V.Textiel- fabr."Holland" te Enschede.	Tariefswijziging.	NVV, CNV en KAB bemiddel- den.	Geen. Tariefswij- ziging werd inge- voerd.	1
Verveners: N.V.S. de Graaf & Zn. te Emmen, J.Lamfers te Ter Apel en H. Franssen te Ter Apel.	Looneis.	BLZ/EVC stook- te.	Eisen werden in- gewilligd.	2.

VERTROUWELIJK

V Begin De onder de stakingsstreep vermelde getallen geven het aantal
 • in vo- stakers aan. De boven de stakingsstreep vermelde getallen geven
 l rige het aantal arbeiders aan dat in normale toestand werkzaam is.
 g maand. . staking met vooraf bepaalde tijdsduur (korter dan 24 uren).
 n - staking met vooraf bepaalde tijdsduur (24 uur of langer).
 o = staking met niet vooraf bepaalde tijdsduur.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
1. 30-3-'57	86	5																												
	20																													

2.																														

=====

80 (5 ploegen)